

Az emléktábla felírása a következő:

Márványlap, híresd nagyságát

Tiszteletünknek:

Nagy színművésznök Lendvay

Itt született 1807. november 11.

1900. november 11-én ugyancsak Nagy-bányán leplezték le ércszobrát.

L. kiválóbb szerepei: Almaviva (Sevillai borbély), Zampa, Fra Diavolo, V. László, Fiesco, Dávid, Bod, Hunyadi László, Táray gróf, Walter Ferdinand, Robin des Bois, Don Carlos, Moor Károly, Don Caesar, Hamlet, Romeo, Bánk, Gergely (Szökött katoná), Parlagi Jancsi, Kemény Simon stb. Arcképe a debreceni színpad homlokzatán. A fővárosban, a VI. kerületben, Bajza ucca 17. számtól Aréna-út 96. számig terjedő uccát az ő nevééről nevezték el. — Neje: Hivatal Anikó, színésznő, sz. 1814. február 8-án, Pesten, megh. 1891. aug. 6-án, u. o. Atyja, Hivatal Ferenc, szegénysorsú mesterember volt, ki leánya születése után egy év múlva az inszurrekcióban elesett. Édesanyja, Balogh Juliska, Pesten a Szilassy-családnál kulcsárnő volt. A kis Anikó gyermekkorát Pesten töltötte és már e időben nagy hajlandóságot mutatott a színészet iránt. Pályáját nagybátyjánál, Balogh István színigazgatónál kezdte, 1835. szeptember 16-án, amidőn a koronázó országgyűlés idején gyermekszerepet játszott Pozsonyban, hol első szerepe a »Bujdosó Ámor«-ban Amália volt. Mint bájos, szőke leány, fekete szemével már a pusztá megjelenésével is sikert ért el. Nemsokára Komlóssy Ferenc híres színtársulatánál találkozzunk nevével, ahol évek hosszú során át működik. Harmadik igazgatója Fekete Károly volt Pesten, itt bőven kivette részét a nyomorból, túrta a mellőzést, majd ismét járja a vidéki városokat és hirdeti a kultúrát Sopron, Kolozsvár, Kassa színpadjain. 1829-ben Balla Károlynál működik, 1830-ban Győrött aratja sikereit. Nemsokára megismerkedik Balatonfüreden Lendvay Mártonnal, kivel Győrben házasságra lép. 1834-ben Budán játszik, ahol sokat tanult Kántornétól, kinek lelkesítése kihatással volt pályájára. 1837-ben a Nemzeti Színház tagja, hol első szerepe »Belizár« leánya volt. Itt igen gyorsan emelke-

dett hírnévben, úgy, hogy rövid időn belül a legkitűnőbb magyar színésznőnek tartották. Hangjának csodálatos csengése ellenállhatatlanul vonzotta feléje a nézők rokonszenvét és kivált a naiva és szende női alakok ábrázolásával ragadta el a hozzáértők lelkét. Pályáján Vörösmarty, Bajza, Fáy András, Földváry alispán hathatósan pártfogolták. Egykorú jellemzés így ír róla: »Annyi érzés, bensőség a játéokban, csáb és varázs az arckifejezésben más hazák leányát világhírűvé tudta volna tenni!« Eleven, kifejező játékához, elragadó beszédéhez járult feltűnő szép megjelenése s mint drámai hősnő e kiváló tulajdonságával is elérte az igazi művésznők tiszteletét, becsülését. Petőfi 1843-iki költeményei közt van egy két versszakos kis költemény, melyben Lendvaynét dicsőíti, mondván:

Midőn ajkán a vallomásnak

Első szent hangja reszkete,

S ott én legyek, kit csókra hí fel

Édes, kedves tekintete.

Garay János pedig így énekelt róla:

A szíven, e százúró hangszeren

Magas játékod mesterré teszen!...

Később Lendvaytól elvált és 1848-ban Latkóczy Lajos festőművész felesége lett. (Megh. 1875. április havában, Miskolcon.) Élete alkonyán ingyen támlásszéket kapott a Nemzeti Színházban. Volt egy kis vagyunkája is. Ugyanis midőn Fáy András megalapította Pesten az első takarékpénztárt, L. több részvényt vásárolt olcsón. Mindig takarékosan élt. Néhány hónappal halála előtt ideges agykórság tünetei mutatkoztak rajta, azt hitte, hogy üldözik s különösen a rokonairól azt vélte, hogy a vagyonára áhítoznak. Emiatt beszállították a Szent János-kórház megfigyelő osztályába, onnan a Schwartzter-ideggyógyintézetbe, ahol állapota mind válságosabbá vált és csendesen elszenderült. Gyászlapján e sorokat olvasuk: »Első volt az elsők között és utolsó-nak maradt azok közül, akik hatalmas alkotóképességeikkel félszázadon át bolyongó színészetünket az első állandó magyar színház biztos révébe vezették. A színésznőt személyesítette a Nemzeti Színház meg-